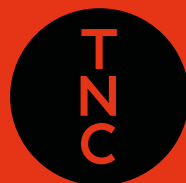

TEATRE NACIONAL
DE CATALUNYA

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

EL DOLOR

Marguerite Duras

30/05/19
— 30/06/19

Funcions amb
audiodescripció
i subtitulació
01 i 02/06/19

Sala Petita
+16 anys

Durada
1 hora i 10 minuts,
sense entreacte

#eldolorTNC
#laculturaensfacrèixer

Traducció
Maria Lucchetti

Versió i direcció
Lurdes Barba

Escenografia
Francesc Torres

Vestuari
Marian Milla

Il·luminació
Maria Domènech

Composició i so
Jordi Collet

Audiovisuals
Adolf Alcañiz

Ajudanta de direcció
Chantal Aimée

REPARTIMENT

Ariadna Gil
Marguerite Duras

Muntatges, assajos
i representacions
**Equips tècnics
i de gestió del
Teatre Nacional
de Catalunya**

Construcció
d'escenografia
Detall 04, SL

Confecció
de vestuari (abric)
**Goretti, vestuari
escènic**

Producció
**Teatre Nacional
de Catalunya**

Agraïments
Teatro Español
María Araujo
Lluís Pera

Vols saber-ne més?
Escaneja el codi QR o ves a www.tnc.cat
i hi trobaràs materials complementaris i altres
enllaços d'interès:

Adler, Laure. *Marguerite Duras*. Gallimard,
1998. [Traducció: TNC]

Bajomée, Danielle. *Duras o la douleur*.
Éditions universitaires, Brussel·les, 1989.
[Traducció: TNC]

Bogaert, Sophie i Corpet, Olivier. «Pròleg»
a *Quaderns de guerra i altres textos*, de
Marguerite Duras. Editorial Empúries, 2008.
[Traducció: Anna Casassas]

Lurdes Barba,
Directora

«La douleur est une des choses les plus importantes de ma vie. Je me suis trouvée devant des pages régulièrement pleines d'une petite écriture extraordinairement régulière et calme. Je me suis trouvée devant un désordre phénoménal de la pensée et du sentiment auquel je n'ai pas osé toucher et au regard de quoi la littérature m'a fait honte.»

Un text escrit, oblidat i retrobat. El diari d'una espera, la del seu marit Robert Antelme, membre de la Resistència francesa i deportat a un camp de concentració alemany. Una escriptura essencial, descarnada i violenta que parla del dolor. Un dolor brutal, més enllà de tota mesura, un dolor que pertorba els sentits, distorsiona el temps i desdibuixa l'espai.

«El dolor és tan gran, s'asfixia, ja no té aire. El dolor necessita espai.»

L'experiència d'aquest dolor personal, individual, s'adhereix al patiment col·lectiu, al de totes les dones que esperen, s'integra al dolor dels altres, al dolor dels jueus. Marguerite Duras critica els governs, es revolta contra els discursos victoriosos de De Gaulle mentre molts encara esperen, mentre encara no és temps per a l'oblit.

«Ja despunta la pau.

És com si arribés una nit profunda, és també el principi de l'oblit. Ja en tenim la prova: París s'il·lumina a la nit. La ciutat il·luminada ha perdut per a mi qualsevol altre significat que aquest: és signe de mort, signe d'un demà sense ells,

**Una escriptura essencial,
descarnada i violenta que parla
del dolor. Un dolor brutal, més
enllà de tota mesura, un dolor
que pertorba els sentits.**

és la que ells no tornaran a veure.»

Al llarg de tota la seva vida, Duras no podrà esborrar l'horror de l'holocaust. En una de les seves darreres entrevistes, potser la darrera, afirma, d'aquella manera categòrica que li és tan pròpia, que l'últim record de la seva vida serà per als jueus morts, per cada jueu mort als camps de concentració.

«La sola resposta que es pot donar a aquest crim és fer-ne un crim de tots. Compartir-lo. Igual que la idea d'igualtat, de fraternitat. Per suportar-ho, per tolerar-ne la idea, cal compartir el crim.»

Laure Adler, *Marguerite Duras*. Gallimard, 1998.
[Traducció: TNC]

Quan Marguerite va publicar *El dolor*, l'any 1985, va explicar que, uns mesos abans, la revista *Sorcière* li havia encarregat un text de joventut, i que, en uns armaris de casa

seva, al camp, havia trobat uns quaderns redactats durant la guerra i just després que acabés que no recordava que existien. La voluntat d'oblidar de l'autora s'havia acomplert fins al punt que, per sorpresa seva, obrir-los va ser un descobriment i els va llegir en comptes de rellegir. S'havia emocionat tant amb la lectura, que havia estat incapaç de reprimir el plor. Era un motiu suficient per publicar-los? Va dubtar. Va demanar consell al seu amic editor, Paul Otchakovsky-Laurens, que li va aconsellar de publicar-los, amb l'afegit d'uns textos posteriors. Alguns crítics van posar en dubte la veracitat d'aquella història, i van considerar que Marguerite s'hauria inventat aquests quaderns per exculpar-se i els hauria escrit íntegrament, de dalt a baix, a principi dels anys vuitanta. Havia explicat tants romanços, que ningú ja no la creia. Tot i així, els quaderns existeixen.

Malmesos pel pas del temps, amb les puntes dels fulls plegades, aquests quaderns d'escriptura espessa es conserven actualment a l'IMEC. Desmunten les hipòtesis d'aquells que, en publicar-se *El dolor*, van creure que es tractava d'un muntatge de l'autora. Tot i així, el text no és la transcripció dels seus quaderns de guerra. En efecte, se'n va escriure una primera versió l'any 1945. L'any 1975 se'n va redactar una altra, refeta. I encara se'n va «revisar» una darrera versió. Com a les labors de costura, hi abunden els afegits, els sargits i els sobrefils. Paul Otchakovsky-Laurens confirma que Duras va anar treballant i refent el text fins que el llibre va entrar en producció. Les galerades, sobre les quals abunden les correccions, en són una bona prova. Duras no volia que es qualificés d'«escrit» *El dolor*. Aquest text, que considerava una de les coses més importants de la seva vida, és fruit d'una lenta maduració. *El dolor* no és la fidel transcripció d'aquelles pàgines que evidencien «un desordre fenomenal del pensament i el sentiment» i que ella pretén no haver-se atrevit a retocar. Es tracta d'una recomposició literària, d'una travessia en el temps, d'un posar-se a prova a si mateixa.

Sophie Bogaert i Olivier Corpet, «Pròleg»
a *Quaderns de guerra i altres textos*,
de Marguerite Duras. Editorial Empúries,
2008. [Traducció: Anna Casassas]

Una obra sense serrells: res
del que escriu Duras queda
abandonat. Personatges,
llocs, motius, circulen d'un
text a l'altre i es repetei-

xen com un eco; els retalls abandonats d'un manuscrit es recuperen al següent i s'integren en una nova composició. En poques paraules, tot l'arxiu ha passat a l'obra. I quan els «papers» de Duras arriben a l'IMEC, el 1995, produeixen el mateix efecte en tots aquells que els descobreixen i s'encarreguen de classificar-los. Els manuscrits de cada obra, per diferents que de vegades puguin ser pel que fa a l'aspecte, no semblen, com passa sovint, una acumulació de peces distintes, sinó un conjunt on tot s'aguanta, com si tot fos escrit d'un mateix raig.

Entre la riquesa d'aquest arxiu, destaquen els *Quaderns de guerra*. [...] Aquests textos són preciosos des d'un punt de vista literari. Perquè si bé una gran part dels quaderns són esbossos reutilitzats més tard, no són ni simples apunts ni croquis imperfectes: és colpidor constatar fins a quin punt, per exemple, el treball de Duras per establir el text de *La douleur* és un treball per donar forma que no atempta contra la linealitat del primer raig ni contra l'espontaneïtat viva, de vegades brutal, que dona tota la força al relat. Així, als quaderns hi trobem una frescor i un ritme que recorden, de manera torbadora, els dels escrits més tardans de l'autora. [...]

Els *Quaderns de guerra* revelen una sensibilitat que copsa immediatament allò més íntim a través d'un prisma literari. Aquest encavallament de real i imaginari culmina amb *L'amant*, i sens dubte no és casual que la novel·la que per a Duras va representar el reconeixement d'un públic més ampli també barregi, igual que aquests quaderns, l'evocació de la infantesa amb la de la guerra. [...] Als ulls de Marguerite Duras, doncs, el temps de la infantesa i el de la guerra tenen en comú que imposen l'experiència de la submissió, i empenyen a una revolta que adopta l'escriptura com a instrument. Així podem entendre que l'evocació del passat [...] no estigui mai guiada per la fascinació complaent que impregna de terminats estils autobiogràfics. El passat, lluny de qualsevol nostàlgia, s'arrela, al contrari, en el present més actual.

Danielle Bajomée, *Duras o la douleur*.
Éditions universitaires, Brussel·les, 1989.
[Traducció: TNC]

El pessimisme radical de
Duras —Daniel Sibony
va parlar de *depressió*— no
és cap mena de dolorisme.

Encara que s'acumulin les declaracions que destaquen la concepció *tràgica* que l'autora es fa de l'existència («viu perquè plora», *Roma*), Duras no deixa de manifestar que la desesperació «obre» l'ésser, que n'autoritza la fusió —en la impersonalitat així guanyada— amb la comunitat dels vius, que participa d'una ferida universal. La desesperació i el dolor són necessaris i fonamentals, i en arrencar-nos dels límits del jo permeten l'harmonia efusiva en una mena d'èxtasi. Aquest esdeveniment pur que s'anomena *el dolor*, el qual pot fer embogir fins a perdre la raó, envaeix l'ésser fins a confondre-s'hi. [...]

És important no negligir la dimensió ontològica del patiment. Per ser més precisos, només una ontologia fenomenològica sembla capaç d'explicar o de tematitzar allò que Duras desenvolupa literàriament. [...] L'ésser és un fenomen en tota la seva amplitud si es presta a l'afectivitat. La identificació de l'ésser amb un fenomen no pot ser reduït a la representació o a l'espectacle. No hi ha cap *saber* absolut, des del

moment en què allò absolut es produeix en la immediatesa del sentiment. L'afectivitat és la coincidència amb si mateixa, i el propi patiment en constitueix el fonament. «L'ésser —escriví [el filòsof] Michel Henry—, l'afectivitat, és patiment per essència». Abans que l'objecte li sigui manifestat, el subjecte és, en el sentiment, la manifestació de si mateix a si mateix. Si l'essència del sentiment consisteix, doncs, a sentir-se a un mateix, si el patiment no és una simple determinació entre altres possibilitats, aleshores és legítim dir que «l'existència es descobreix patidora en origen».

En aquest nivell en el qual el patetisme identifica el dolor amb l'afectivitat originària, i en el qual el patiment revela allò absolut, seria fals reduir el patiment al dolor d'una manera pura i simplista. Patir, per a Henry, és sentir-se a si mateix en la pròpia immanència: i per això pot arribar a identificar com una mateixa tonalitat el dolor i l'alegria.

Em sembla inqüestionable que Duras, per la seva part, també retroba aquest *patetisme absolut*, [ahora que] rebutja una interpretació únicament psicològica de l'afectivitat. [...] No hi ha dubte que per a Duras l'ésser també es revela sense reserves a través del patiment. Però, per a l'autora, aquest

ésser està marcat per una incompleció —si no per una vacuïtat— que l'emparenta amb el no-res. Caldria, doncs, parlar més aviat d'una catàstrofe de l'ésser.

Sentint-se, els personatges

de Duras es troben a faltar a si mateixos, en comptes de coincidir amb ells mateixos. El patiment, per a Duras, no sempre es pot convertir en alegria [...]. Malgrat tots els seus esforços, l'autora sap que el dolor no es pot eliminar. Al fons de l'ànima, hi regnen l'aflicció i el sentiment d'absència. El dolor és aquesta experiència que el subjecte fa de si mateix com si escapés de si mateix, i és a través del dolor que l'ésser és viu en el món com quelcom caduc i sempre fracassat.

El dolor és aquesta experiència que el subjecte fa de si mateix com si escapés de si mateix.

ACTIVITATS ENTORN
D'EL DOLOR

Col·loqui amb Imma Monsó

31/05/19, després de la funció
Sala Petita

ESPECTACLES EN CARTELL
I PROPERES ESTRENES

15/05/19 — 22/06/19

El gran mercado del mundo

Calderón de la Barca
Sala Gran

11/07/19 — 12/07/19

Kind

Peeping Tom
Sala Gran

CAFETERIA
RESTAURANT
DEL TNC

Àmplia varietat de *montaditos* i entrepans. Tapes per compartir que canvien segons mercat. En els espectacles amb entreacte, menú Express, Bon Vivant i Bon Vivant Vegà per trobar-s'ho tot a punt a l'entreacte (imprescindible reserva prèvia). Reserves: 933 065 729.

SINGULARIS

Patrocinador

Damm
Fundació

Protectors

Benefactors

Col·laboradors

